Amerika Esperantisto

SEPTEMBER, 1917

Official Organ of

The Esperanto Association of North America

Digitized by Google

Original from
NEW YORK PUBLIC LIBRARY

AMERIKA ESPERANTISTO

Official Organ of THE ESPERANTO ASSOCIATION OF NORTH AMERICA, Inc.

a propaganda organization for the furtherance of the study and use of the International Auxiliary Language, Esperanto.

CLUB DIRECTORY

This department is conducted solely for the benefit of our organized groups throughout the country. It furnishes a means of keeping in close touch with the work in other cities, for the exchange of ideas and helpful suggestions, and for the formation of valuable friendships in a united field of endeavor.

Groups are listed for 12 issues of the magazine, at a cost of only 25 cents for the two-line insertion. Extra lines are 10 cents each additional. The heading,—name of city or town—is inserted free. This matter warrants the immediate attention of every club secretary.

SAN FRANCISCO, CALIF.
San Francisco Rondo, meets Friday eve., Rm. 305 Lick Bldg., 35 Montgomery St., F-ino M. D. Van Sloun, Sec'y, 946 Central Ave.

BERKELEY, CALIF.
Berkeleya Esperanta Rondo,—Classes Monday and Tuesday evenings at 8.00.—Meetings Wednesday evenings. Address H. S. Lane, Sec'y, 1323 Oxford St.

OAKLAND, CALIF.
Oakland Esperanta-Rondo; L. D. Stockton, Sec. & Treas., 436 15th St.

BOSTON, MASS.
Boston Esp. Soc., 402 Pierce Bldg., Copley Sq. Meets Tues., 8 P. M. R. Goodland, Sec.

WORCESTER, MASS.
Worcester County Esperanto Society. Business Institute, every Friday, 8.00 P. M.

BUTTE, MONT.
Arĝentarka Esp. Rondo, kunvenas vendrede, 8.00 P. M. C. L. Williams, Sek., 311 E. Mercury St.

CHICAGO, ILLS.
La Gradata Esperanto-Societo, Dvorak Park. Jaroslov Sobehrad, Secy, 1116 W. 19th Place.
La Esp. Oficejo, 1669 Blue Island Ave. Kunvenas 2an kaj 4an sab. ĉiumonate.

ROCKFORD, ILLS.
Skandinava Esperanto-Instituto, 417 7th St. Joseph Johnson, Sec'y, 2315 Parmelee St.

CINCINNATI, OHIO.
Cincinnati Esperanto Soc., 629 Vine Street. Miss Florence Becker, Sec., 332 Third Ave., Dayton, Ky.

DELPHOS, OHIO.
Delphos Esperanto Klubo, Carnegie Library; Meets every Tuesday. 7.30 P. M., A. J. Laudick, Sec'y.

CLEVELAND, OHIO.
La Zamenhofa Klubo; S. Kozminski, Sek., 3547 W. 44th St.

PORTLAND, ME.
Portland Esperanto Society, Trelawny Bldg., Mrs. Wm. C. Tapley, Sec'y, 13 East Promenade.

MILWAUKEE, WISC.
Hesperus Esperantists. S-ino B. H. Kerner, Sek., 632 Summit Ave., 3rd Tuesdays, 8 P.M.

DETROIT, MICH.
Detroit Esperanto Office, 507 Breitmeyer Bldg., open daily. Library at disposal of everybody daily, 7 A.M.-9 P.M., except Tues. and Fri. Classes meet Tues. and Fri., 8.10 P. M.
La Pola Esp. Unuiĝo ĉiusemajne, Magnus Butzel Library, Harper & E. Grand Blvd.
La Septentrio, Tues., 8.00 P. M., 578 Alexandrine Ave., W.

HOUSTON, TEXAS.
Houston Esperanto Rondo, ĉiun mardon, 8.00 P. M., ĉe Y. M. C. A. S-ro A. F. Sundermeyer, Sek.

NEW YORK CITY, N. Y.
The Greater New York Esperanto Society, including all chartered clubs in Manhattan, The Bronx, Brooklyn, Queens, Richmond, Long Island, Westchester County and the New Jersey suburbs, C. C. Coigne, Secretary, 2633 Creston Avenue. Esperantists visiting New York should call Fordham 2749.
Germana Esperanto-Societo — activities suspended during the war.

PHILADELPHIA, PA.
Phila Esp. Soc., J. F. Knowlan, Sec., 45 No. 13th St. Meets 4th Fri., Windsor Cafe, 1217 Filbert St.
Rondeto de Litovo-Polaj Esperantistoj, 2833 Livingston St.

PITTSBURGH, PA.
Esperanto Sec., Academy of Science and Art Wm. Smith, Sec., 7315 Greenwood St. Fridays, 8 P.M., Teachers' Rm., Carnegie Inst.

PLAINVIEW, NEBR.
Esperanto-Fako de la "Sola Skolto" (Lone Scout), 500 N. Dearborn, Chicago, Ill. (Revuo por la Junularo. Organizu grupojn inter la geknaboj. Granda sukceso. Abonu tuj! Jare .75; Kvarmonate .25.)
Fakestro, Chas. P. Lang, Plainview, Nebr.

HOBOKEN, N. J.
"I.O.O.F. Esperanto Club No. 1 of Greater N.Y." meets every Tuesday at 8.30 P.M. in 61 First St., 3rd Floor West. All welcome. Pres., Mrs. M. O. Haugland; Sec'y, Wm. Preusse; Instructor, A. Mendelson. Address all communications to the secretary at above address.

Digitized by Google

Original from NEW YORK PUBLIC LIBRARY

Amerika Esperantisto

American Esperantist

Entered as second-class matter May 15, 1913, at the Postoffice at West Newton Station, Boston, Mass., under the Act of March 3, 1879.

Published Monthly by

THE AMERICAN ESPERANTIST COMPANY (Inc.)

WEST NEWTON, MASS.

ONE DOLLAR A YEAR **Eksterlande $1.25 (Sm. 2.50)** **SINGLE COPY, TEN CENTS**

Mallongaj verkoj, tradukajoj kaj novajoj ĉiam prefere akceptitaj. **Oni ne resendas** neakceptitajn manuskriptojn, se la sendinto ne kune sendis la resendpagon. La Redakcio konservas por si la rajton korekti manuskriptojn laŭbezone.

Oni donos la preferon al manuskriptoj skribitaj skribmaŝine.

VOL. 21 **SEPTEMBER, 1917** **NO. 2**

EDITORIAL

OUR TECHNICAL VOCABULARY

In the earlier days of our Esperanto career a mining engineer once remarked to us, "Esperanto is undoubtedly a good thing in general. It must be a great help for communication on everyday affairs. But is the language technically equipped? For instance, how about mining terms?" Now while we had done a good deal of "digging" in College, from which we had recently graduated, we had never thought of the international language from the standpoint of the miner. Yet we answered without hesitation, and sincerely withal, "Yes, Esperanto is absolutely adequate right now for any technical use to which it may legitimately be put." We used the qualification "legitimately" advisedly. As Dr. Clark has very sensibly brought out in his "International Language, Past, Present and Future," Esperanto was not created for belles-lettres, whether prose or poetry. Its primary object is utilitarian, not esthetic. The national tongues, with their associations of hearth and home, are the natural vehicles for the emotions. It is true that much poetry and poetic prose has been written in Esperanto. We say here frankly, and conscious that our opinion may be challenged, that too much effort has been expended in this direction, to the neglect of the true fields of international endeavor. To set up Esperanto as a literary language is, as Dr. Clark says, to make a claim which is easily attacked, difficult to defend, and withal absolutely superfluous. All that can justly be demanded of the international auxiliary language is that it shall clearly, unmistakably, and fully express **thought.** That Esperanto does without question. It is thoroly practical, and its vocabulary and phraseology are capable of handling all international business, no matter how technical. There is no doubt that the immediate field for the language is that of Diplomacy, embracing, among others, the divisions of military science, history, and international law. Giving our enemy his due, it was the German that first showed what Esperanto could do in the way of pleading a case before the World Tribunal. His **Internacia Bulteno,** appearing bimonthly, **Oficialaj Raportoj,** weekly, and periodic translation and dissemination of every important public doc-

Digitized by Google Original from PRINCETON UNIVERSITY

ument, set the example for the latter efficient activity of the French society "For France thru Esperanto" and of the Italian society of similar title. It is about time the English speaking Allies got busy. Both America and Great Britain have their propaganda journals. These periodicals circulate more or less abroad, both among the Allies and neutrals. Why not turn our attention thru these organs more and more to the discussion, in Esperanto, of questions of present-day vital importance to the struggling world? By doing so more than we are now we shall accomplish two objects: (1) educating the rest of the world in the most efficient possible way on the mind and views of English speakers; (2) demonstrating to the non-Esperantist how incomparably fitting and proper this language is for the transaction of the most technical international negotiation.

As Americans it seems to us we should lay our part of the foundation by putting into Esperanto our most important State Papers. By so doing we express the fundamental ideas of our national mind. **Amerika Esperantisto** accordingly prints elsewhere in this issue a translation of the Declaration of Independence. This will be followed by the Constitution of the United States, in instalments. Other papers will follow in the order of their importance.

The following editorial in the Boston Herald, together with the reply thereto, we consider of sufficient interest to reprint in full. The editorial appeared under date Sept. 13, the reply Sept. 16.

HOW WELL THE JAPANESE VISITORS SPEAK ENGLISH

Recently Dr. T. Iyenaga of the East and West News Bureau in New York was questioned: "Do the Japanese commissioners speak English?" "Oh, yes, all of them," was the immediate matter-of-fact reply.

We have read the admirable addresses made by Viscount Ishii, head of the Commissioners, in Washington, before Congress, and elsewhere. We have known that the commissioners have been entertained elaborately and shown many public attentions. It may be we have not taken thought that on each and all of these occasions the speech of the commissioners has been without aid of interpreters; moreover, that it has been in masterful English, in phrases which ring true because of their trenchant directness.

What it means in the way of tireless study thus to have acquired command of a language so totally different as English is from Japanese can be understood only by one who has essayed the study of Japanese. There is scarcely a modicum of common language meeting ground. Our intricate verb system, confusion of prepositions, preponderance of adjectives, our many words which convey one meaning in certain groups and quite another meaning in other groups —these form but a trifling part of the complexities of English study for the Japanese mind. And when effort has overcome these difficulties there must then be surmounted that more complex residuum, the mastery of ideas, ideals, restraints and responsibilities of expression. For language must be used to express exactitudes in these momentous days.

There is fervor and force in these words, chosen at random from one of Viscount Ishii's addresses, and many other passages equally terse might be quoted:

"We recognize the great uplift given to humanity and the promise of a physical victory, doubly assured by the momentous decision you have taken. We bring to you assurance of support, unselfish, without a motive other than the common force that drives us all today. We are eager for counsel with you. We come to find out how these two nations can best co-ordinate their energies and their resources; how best they can co-operate in the conduct and the winning of the war."

It is safe to assert that among the commissioners who will go to Japan from this country there will not be one who has a thorough knowledge of the Japanese language. Many Japanese, and Americans as well, aver that the language difference is the greatest barrier against understanding between Japan and ourselves. We do nothing, virtually, to remove this barrier. The Japanese do all they can. English study is compulsory in their

Digitized by Google Original from PRINCETON UNIVERSITY

schools. English is spoken, with more or less ease, by practically all Japanese scholars and business men, as well as by many persons in the higher ranks of social life.

If we cannot take time, and if we lack incentive to study the language of our near neighbors across the Pacific, let us the more heartily give them credit for their knowledge of English. Especially let us give due meed of respect and recognition to the English attainments of the Ishii commissioners, now our guests.

To the Editor of the Herald:

Your striking editorial of Thursday morning (Sept. 13th) entitled "How Well the Japanese Visitors Speak English" conveys forcibly not only the lesson it seeks to teach, but, by indirection quite as forceful, sets the mind to wondering whether an international tongue such as Esperanto is not after all the only practical remedy for the situation you outline. The cultured students and statesmen of certain Oriental countries, notably Persia, Japan, China and India, frequently charm and captivate us Occidentals with the purity and directness of their English, and to this you justly pay tribute. Western scholars have not exhibited reciprocally to the same degree this capacity. It is not the present purpose to analyze the reasons for this. But it must be clear to all, through the disclosures of your editorial, and the great accentuation of international relations which will follow the war, that there is no ready solvent for the racial problems which will then arise so clarifying and on the whole satisfying as Esperanto. The social problems to which I refer are constructive as opposed to those now and formerly existing properly labeled prejudicial. The world is becoming interested in itself as a whole. It is like a man who has bent all his thought toward the perfection of single or isolated limbs or organs, but who suddenly realized the divine truth that these were all interrelated by a perfect law which needed only his recognition to bring into an organic unity every one of these hitherto separated functions.

An international written and spoken language is the greatest agent of this coming recognition. Speaking of the almost insurmountable differences between the Japanese and English tongues, you editorially say "there is scarcely a modicum of common language meeting ground." With these disparities, is it reasonably possible to hope that with the present commonly used facilities these two great nations can ever hope to meet and clasp hands in the organic recognition referred to? No lingual basis which bars the masses of mankind in any two or more countries from a common interchange of thought and friendship, can longer endure without supplementation which will bring it into accord with the spirit of this age which has declared that mankind, as a whole, "are all the leaves of one tree, the drops of one sea." We are not nor ever will be a nation of polyglots. In the days of swift international interchange which are immediately ahead, including facilities and speed of travel almost undreamed of, a means must be provided for conveying thought from the tongue of the Yankee to the mind and heart of Mongol and the dwellers of Irak, and conversely. This relationship and this travel is to be no longer limited to the field of the interpreter and the diplomat. Like the airplane the rare, specialized expert must yield his proud place, through the perfection of mechanism, to the pilotage of the many. The present lingual system belongs to the age of infancy. Enhance it, not by taking away a single national tongue with its beauties of lore and tradition, but by adapting a new language vehicle for the new pathway into which the whole race is about to step, a pathway of race brotherhood of oneness and international justice once sung only by poets but now capable of realization through the creation of a new capacity in men. This capacity is one of the gifts of the new age of which the Great War is a sign. The progressive spirit of America cannot much longer fail to grapple with this problem. Esperanto, though undoubtedly susceptible to a perfecting process, is the fittest instrument at hand and fully capable of doing this work.

Massachusetts should recognize the opportunity, both through public and private agencies, to perform a great

Digitized by Google Original from PRINCETON UNIVERSITY

service to the wide commercial, diplomatic, and human elements involved, by throwing her prestige and her intellectual attainments into this international arena.

Alfred E. Lunt.

TRA USONO

Nia konata samideano, Pastro John H. Fazel translOĝiĝis al San Antonio, Texas, kiel Speciala Reprezentanto de l' Eklezio Presbiteriana ĉe la Naciarmea Tendaro (pli ol 60,000 soldatoj) en tiu loko. Inter sia religia laborado li ne forgesos pri "nia sankta Afero," precipe ĉar tiuj soldatoj iros fine al Francujo, kie ili sendube trovos alilingvajn samideanojn.

"The Advocate of Peace," pripaca revuo de Washington, D. C., freŝdate presis gravan artikolon de S-ro George Winthrop Lee, Prezidanto de l' Bostona Esperantista Societo, titolitan "Esperanto, ilo de la paco." Per tiu artikolo S-ro Lee speciale akcentas la bezonegon de la lingvo internacia inter la Aliancanoj. Unu eltiro el "The British Esperantist" estas aparte trafa: "Se ses komercistoj ekdezirus kunlabori por la komuna utilo de ĉiuj ses, ĉu ili elektus ses diversajn rimedojn (ĉiu el ili longa, malfacila kaj teda), por atingi tiun celon, kiam unu mallonga kaj facila rimedo staras preta por atingi tiun saman rezultaton? Ne? Kial do lerni rusan, francan, rumenan, italan, portugalan kaj anglan lingvon por la internacia komerco, kiam jen estas antaŭ ni unu simpla, neŭtrala lingvo, Esperanto, jam uzata tra la mondo kaj kiu taŭgas por ĉio?"

Jen sekvas raporto pri la tria jarkunveno de l' Kalifornia Esperantista Rondaro. (Ni aldonu, ke du membroj de la Rondaro jam militservas. S-ro T. W. Palmer, unu el la plej bonaj propagandistoj, estas en inĝeniera korpuso jam en Francujo. En la Aŭgusta numero ni menciis, ke S-ro Vinzent, la konata kasisto de l' Tutpacifika Esperanta Kongreso de 1915, estas en soldateduka tendaro ĉe Lake Washington, Kal.)

KALIFORNIA ESPERANTISTA RONDARO

En Septembro la Kalifornia Esperantista Rondaro festis sian trian jarkunvenon. Sabaton vespere, Septembro 1an, okazis la laborkunsido en la klubĉambro de la San Franciska Rondo. S-ro Prezidanto Norris prezidis. Oni aŭdis la raportojn de la oficistoj kaj de la diversaj komitatoj. Speciale notinda estis la raporto de nia zorgema bibliotekisto, S-ro L. D. Stockton. Krom interesaj statistikoj, li citis la nomojn de novaj libroj donace ricevitaj de post la eldono de nia lasta bulteno, kaj atentigis nin al la plej legindaj libroj en la biblioteko. Li ankaŭ rekomendis mallongan kurson de legado, kiun la Rondaranoj certe povus sekvi kun granda profito kaj kontentiĝo.

La samaj oficistoj estis elektitaj, nome: Prezidanto, S-ro Albert Norris: Vic-Prezidanto, G. H. Petersen; Sekretario, F-ino M. D. Van Sloun; Financa-Sekretario, S-ro A. S. Vinzent. (Pro Militservo S-ro Vinzent eksiĝis depost kelkaj semajnoj, kaj S-ro Vinton Smith, Sekretario de la Berkeley Rondo, estas la nuna Financa-Sek. de l' Rondaro.)

Dimanĉon vespere, Septembro 2an, okazis la festmanĝo ĉe Hotelo Carlton en Berkeley. Oni bone manĝis laŭ Esperante presita menuo-karto, kaj bone babiladis laŭ—kutimo kaj deziro. Poste sekvis la programo, aranĝita de S-ro Fred Rivers.

D-ro H. W. Yemans, Prezidanto de E. A. N. A., parolis tre interese pri la valoro de Esperanto por vojaĝantoj, kaj rakontis kelkajn amuzigajn anekdotojn el sia propra sperto.

S-ro Ernest Archdeacon, nia vizitanto el Francujo, parolis laŭ sia bonega, flua stilo pri la valoro de Esperanto por la mond-komercistoj.

S-ro F. E. Cornish bone deklamis el la dramo "Julio Cezaro" kaj tute konvinkis la aŭdantaron, ke Esperanto ne nur estas internacia lingvo por "praktikaj celoj," sed prave indas preni sian lokon inter la literaturaj

VENDOTA:—160 akreoj da fruktodona tero en la meza parto de Brita Kolumbo. Oni sin turnu al L. R. L. Brown, Cummings, Alta., Kanado.

Digitized by Google Original from PRINCETON UNIVERSITY

lingvoj de la mondo. (Se ni iam prezentos tiun teatrajon, S-ro Cornish certe devos deklami la ĉefrolon.)

F-ino Van Sloun paroletis pri la okazintajoj dum la pasinta jaro (edziĝoj, naskiĝoj, mortoj, vojaĝoj, militservoj, ktp.) kiuj ŝajne interesigis la ĉeestantaron.

S-ro A. S. Vinzent faris adiaŭan paroladon, dirinte ke li esperas, post la milito, vojaĝi en Eŭropo, kaj sperti kaj ĝui la uzadon de Esperanto. Li certigis nin ke li vigle propagandos inter la soldatoj, kaj konstante kunportos sian biblion kaj vortareton.

Post la programo oni babiladis kaj interparolis ĝis malfrua horo. Ne kredeble estas kiel rapide la jarfestoj sin sekvas!

Hereunder follows an interesting communication from Belgian Esperantists interned in Holland:

Harderwijk (Holando),
14 Sep., 1917.

Alvoko al la Belgaj Gesamideanoj.

Ni sciigas al la tuta Esperantistaro, kaj precipe al la belgaj gesamideanoj, ke la 18an de Aŭgusto delegitoj de la du grupoj de belgaj Esperantistoj internigitaj en Harderwijk (Holando) "Espero-Paco-Progreso" kaj "Amikeco-Frateco" kun iniciativo de S-roj Zwaenepoel, Bonabo kaj Derneersman, starigis asocion, kies nomo estas "Asocio de la Belgaj Ge-esperantistoj," sub la honora prezidanteco de la afabla sinjoro Majoro Smits. Kun plezuro ni sciigas al la tuta Esperantistaro, ke la ĉeesto inter ni de S-ro Majoro Smits estas por ni ĉiuj granda honoro, ĉar la aliĝo estos stimulilo por la pacemaj batalantoj; ĉar se li akceptis la honor-prezidantecon, estas ĉar li komprenis tuj, ke nia sankta afero estas la interfratiĝo de la homaro.

La asocio petas ĉiujn belgajn grupojn Esperantistajn kaj ĉiujn belgajn gesamideanojn en ĉiuj landoj, ke ili aliĝu kiel eble plej frue al la asocio.

La asocio ankaŭ faras alvokon al la fervoruloj, kiuj volos helpi, kiel honoraj membroj, al la disvastiĝo de nia asocio.

Ni volas, kaj ĉiuj belgaj gesamideanoj volas, ke la asocio ĉiam plifortiĝu, tial ke, kiam ni reiros al nia malfeliĉa Belgujo, la verda standardo de la pacema armeo flirtos tre alte meze de grandanaro de pacemaj batalantoj.

Ankaŭ ni volas, ke, kiam ni estos hejme, la asocio pligrandiĝu kunigante ĉiujn gebelgojn sub la sankta signo de l' Espero.

La asocio starigis en la tendaro centran oficejon, kie ĉiu Esperantisto aŭ neesperantisto povos, parole aŭ skribe, ricevu informojn pri Esperanto. Ni petas ĉiujn gesamideanojn, kiuj volos helpi al la disvastiĝo de la belga asocio, ke ili sendu gazetojn, broŝurojn aŭ propagandilojn ĉiuspecajn al la centra oficejo.

La komitato de la Asocio estas elektita tiamaniere:

S-ro Majoro Smits, honorprezidanto,
S-ro G. Zwaenepoel, prezidanto,
S-ro H. Derneersman, vicprezidanto,
S-ro E. Bonabo, sekretario,
S-ro E. Maes, help-sekretario,
S-ro H. Deumens, kasisto,
S-ro F. La Graviere, help-kasisto,
S-roj Huon, Debeu, Uytdenhomoen, delegitoj.

Vivu nia sankta afero! Belgaj gesamideanoj, en ĉiuj landoj, laboru por la estonta eterna paco! Aliĝu multope al nia asocio kaj kreskigu la rondon de la granda tutmonda pacema familio.

Ĉiu belga grupo aŭ belgaj gesamideanoj, kiuj deziras pluajn informojn pri aliĝo, ktp., sin turnu al S-ro Zwaenepoel, oficisto ĉe la centra oficejo, barako 50, Camp Harderwijk, Holando.

En la nomo de la A. B. G.

La Prezidanto,	La Sekretario,
G. Zwaenepoel.	E. Bonabo.
(subskribo).	(subskribo)

SUPER LA MILITO

de

Odiorne Gleason

—

"Halt'! La svisa landlimo! Halt', alie mi pafos!" eksonoris la voko de l' monta patrolo tra la frosta aero. La fortika fremdulo paŭzis kvazaŭ por obei, poste kun la rapideco de Alpa sunradio li saltis—dekstren—maldekstren—tuj antaŭen ĝis sub la pafilo de la gardisto. Potenca kiel leono li estis, sed li trovis egalulon en la dika sanega montano. Tien kaj reen ili baraktadis, kun la furioza ĝojo batala—ĝojo sentebla nur de tiuj, kiuj plej alte taŭgas per cerbo kaj korpo kaj

Digitized by Google Original from PRINCETON UNIVERSITY

animo por militi pro idealo, pro sia Dio kaj la homaro. Iliaj kalkanoj grincis kaj enbatiĝis en la frostitan teron, iliaj muskoloj streĉiĝis kaj vipsimile kraketadis, ilia spiro eliris vapore kaj ronke. Ĉiun ruzon de atako kontraŭstaris konforma rimedo defenda. La fremdulo ŝajnis koni la tutan luktarton, tamen, kvankam fulme rapida je siaj movoj, artifikoj kaj ŝanĝoj, neniam prosperis al li eĉ iomete penetri la defendon de la vigla sviso.

Subite, en ŝajna malespero venki la antagoniston, li elŝiriĝis kaj postensaltis kvazaŭ por forkuri, sed jen li ektiris pezan pistolon el ie ĉe siaj vestoj kaj, jetante la tubon trans la dekstran ŝultron (kozaksimile), li pafis malantaŭ sin dum kurado. Ĝuste tiam elsputis la malica krako de l' gardista pafilo, kaj du sensentaj gigantoj falis sur la puran neĝon, ruĝigotan per ilia vivo.

"Serĝento, la gvardion! Helpon! Posteno 10, galope!" Glitante, saltante de roko al roko, de krutajo al montobreto kun vigleco de la ĉamoj, alia patrolo, lokita super tie, kie jus falis Karl, flugis malsupren save al sia kamarado. Apenaŭ ĉesis fumiĝi lia pafilo, per kiu li estis ekcelinta la fremdulon forkurantan kaj, kun vere svisa majstreco, traborinta sub la brakoj, ĝuste dum ĉi tiu pistolis trans la ŝultro Karlon. Tiom koincidis la sonoj de la tri bataliloj, ke Alan aŭdis nur unu pafkrakon kaj en la unua tempo konfuziĝis, kial ambaŭ viroj kuŝas senmove; sed alveninte li komprenis, kaj li klinis sin super la sternitan formon de Karl. Blua punkto sur ties frunto tuj sub la densaj helbrunaj haroj signis la vojon de la fremdula kuglo, kaj malantaŭ lia kapo la neĝo rapide ruĝiĝadis, kie la plumbajo kruele traŝiriĝis. "Malfeliĉa karulo, mi tro malfruas, tro malfruas!"

Sammomente kun la plora ekmurmuro de Alan la malvasta intermonto pleniĝis per kuranta helpantaro el la gardejo. La serĝento tuj kliniĝis kaj metis orelon super la brustegon de l' sternita gardisto. "Kio estis?" Li sin turnis al Alan. "Tiu fremdulo penis penetri la kordonon, Karl kontraŭstaris lin kaj li 'forkuris kozake.' Ni pafis ĉiuj samtempe, mi trafis la fremdulon, sed li jam trafis Karlon." La serĝento saltis al la fremdulo—kvar ruĝaj truoj, unu ĉiuflanke, unu je la dorso kaj unu je l' brusto. "Tre efike! Vi ambaŭ trafis, Alan, kaj finiĝis liaj aferoj," kriis la serĝento. Poste memorante sian soldatan devon: "Hans, posteniĝu anstataŭ Karl kaj gardu la postenon ĝis eksigo. Luis, ekstaru supre sur Posteno 9, ĝis Alan anstataŭos vin. Jen, Napoleon, kuregu la hospitalon. Sciigu la Ruĝan Kruçon, ke ni venas kun du terure-vunditoj—vundoj kapaj kaj brustaj. Kvar el vi faru brankardon per viaj pafiloj kaj forportu ilin kiel eble plej baldaŭ." Eĉ parolante li laboregis por haltigi la ruĝajn fluojn.

Preskaŭ tuj la brankardportantoj ekiris. Duone ĉirkaŭ la unua kurbiĝo de la monta vojo renkontis ilin du flugantaj figuroj en la uniformo de la Ruĝa Kruco. Unu momenton oni paŭzis por rapida esploro, poste for en la direkto al la blanka dometo de l' provizora hospitalo. Tie kuracistoj lavegis la manojn kaj surmetis siajn operaciajn kitelojn, direktante samtempe la atendantajn flegistinojn. Oni parolis Esperante, ĉar la ĉefĥirurgo, D-ro Noble Gage, estis Usonano, la viĉĥirurgo estis Sviso; unu el la flegistinoj estis fratino, Imogen, de la ĉefo, alia estis bela Svisino, du aliaj, Italoj, kaj la kvina estis blonda germanino. "Rapidu! rapidu!" li ripetadis. "Oni tuj alvenos, kaj jen nia granda okazo por savi homan vivon; ĝuste la operacion, kiun ni diskutis hieraŭ nokte, ni nun havas. Ni provos! Ni sukcesos—nepre sukcesos!" La pordo malfermiĝis por la unuaj brankardistoj kaj ili alpaŝis al la operacia tablo. Apenaŭ la bela Svisino ekrigardis la palan vizaĝon de l' vundita patrolo, mallaŭta sed dolorega ĝemo eliris el ŝiaj lipoj: "Ho, mia frato! Mia mizera frato Karl!" Kun la rapida simpatio de sia varmsanga raso unu el la Italaj flegistinoj ĉirkaŭprenis ŝin kaj fortiris el la ĉambro. D-ro Gage sekvis ŝin dum momento per maltrankvilaj okuloj, ĉar ŝi estis lia fianĉino, sed tuj la Usonano rememoris la disciplinon kaj returnis sin vigle al la devoj.

Dum la flegistinoj eliris, oni enportis la duan brankardon kaj lokis sur alian operacitablon apud la unua. Jam alestis du pluaj subĥirurgoj, kaj senprokraste oni eklaboris. La mirinda lekcio de la antaŭa nokto inspiris ĉiun kaj ĉiu faris sian taskon en la plenumado de kro[illegible] miraklo de l' moderna ĥirurgio. Jes, miraklo malgraŭ neevitebla morto de unu el la pacientoj.

Digitized by Google
Original from PRINCETON UNIVERSITY

Unu horon poste, kiam la lastaj sunradioj glorigis la malproksimajn montosuprojn, la fremdulo, liverinte duonlitron da sia restanta sango al la apenaŭ-vivanto apud si, fordormis en la Eternon kaj oni kovris lian belan, arogantan vizaĝon kaj elportis lin.

La miraklo estis, ke ĝis tiam oni konsiderus ambaŭ tiajn vunditojn nesaveblaj, tamen hodiaŭ oni savis almenaŭ unu—per la dua.

Karl vivadis. D-ro Gage faris la lastajn detalojn de sia tasko, ordonis al la flegistinoj ne permesi eĉ la plej malgrandan movon de la paciento, kaj restis mem ĉe li ĝis la tagiĝo. Ĝuste kiam krepuskis la mateno la svisa ĥirurgo enŝteliĝis kaj anstataŭis sian ĉefon.

"Kio nova, frato?" li flustris al la Usonano. " Nur bona! Li vivos, se Dio volos," estis la respondo. "Iru ripozi, frato," diris la sviso, "kaj ankaŭ vi, F-ino Imogen," li aldonis, turnante sin al la Usona flegistino, fratino de D-ro Gage, kiu maldormis kun li. "Ni unue enlitigu lin," diris la ĉefĥirurgo. Delikate kiel boato naĝas sur rivera flueto la du kuracistoj mallevis en liton la sensentan korpon de l' montano, poste sereniĝis la streĉita vizaĝo de l' ĉefo. "Venu, Imogen," li diris, "ni povas nun iri."

Post kelkhora dormo li reaperis ĉe la pordo, por demandi pri la kuracato. "Bone estas," certigis lin la helpisto. Ĝuste tiam aperis servosoldato, salutante: "Generalo Hodler plej respekte deziras vidi D-ron Gage tuj ĉe la stabejo pro urĝa afero." " Dankon, kamarado," diris la doktoro, "Mian plej altan estimon al Generalo Hodler kaj diru al li, ke mi rapidas," poste, turnante sin al Imogen, "Observu Karlon kvazaŭ min ĝis mia reveno, kaj Dio benu vin!" Li foriris. La fortanima, bela vizaĝo de l' flegistino ekbrilis per espero kaj kuraĝo: "Kara Noble, mi bone zorgos pro vi vian pacienton," ŝi promesis, kaj iris al lia lito.

Dum multaj tagoj kaj noktoj ŝi servis ĉe la vundita sviso. Tage li restis pleje senkonscia, sed nokte li deliris kaj multe parolis, kvankam eĉ ne unu vorton ŝi povis kompreni. Ofte venis viziti lin lia fratino, sed li ŝajnis ne koni ŝin kaj, kiom ajn ŝi penis, ŝi ne povis kompreni liajn parolojn. Kia fenomeno fuŝis lian langon? Franca, germana, itala — ĉiuj svisaj idiomoj maltrafis ĉe li—per nenia signo li montris, ke li kaptas signifon. Ŝi sciis, ke li ne estas surda; li bone aŭdis, sed li restis muta aŭ parolis ian jargonon. Eble li perdis la prudenton.

Malfeliĉa Karl! Li estis aminta Imogenon per blinda, sendeturniĝa amo, nur vane. Ŝi informis lin milde kaj afable, ke ŝi neniam povos esti lia, ke tuta ŝia amo kaj ambicio estas al la Ruĝa Kruco kaj la homaro. Sed jen alia strangaĵo.—Jam de la unua nokto, kiam ŝi sidis apud lia lito, survenis sur ŝin ŝanĝo—ŝanĝego. Kiom ajn ŝi penadis, ŝi ne povis forpeli misteran senton, kiu nun allogis ŝin al li. Ŝiaj okuloj montris al ŝi la konatan Karlon, sed ĉu kuŝanta mortsimile en senkonscio, ĉu babilanta en deliro aŭ frenezo, li jam ŝajnis al ŝi aliulo. Ŝi iom post iom kaj konstante ekpensadis pri la vundita homo ĉe la obtuza lumo de l' noktolampo kvazaŭ li prenas la formon de unu, kiun ŝi forlasis antaŭ jaro kun koragonio. Ŝi imagis, ke jen en la hospitalo antaŭ ŝi kuŝas ŝia persa princo, Kapitano Artebesus el Teheran.

(Daŭrigota.)

GRAVAJ ŜTATDOKUMENTOJ

La Deklaro pri Sendependeco

Deklaro de la Reprezantantoj de Usono, en Kongreso kunvenintaj, akceptita 4 Julio, 1776.

Kiam en la historio de l' homaro necesiĝas, ke unu popolo rompu la politikajn ligilojn, kunigintajn ĝin kun popolo alia, kaj prenu inter la regnoj de la tero tiun apartan kaj egalan rangon, sur kiun la leĝoj de l' naturo kaj de la Dio de l' naturo ĝin rajtigas, deca respekto al la opinioj de l' homaro postulas, ke ĝi deklaru la kaŭzojn, kiuj devigas ĝin al tia apartiĝo.

Ni kredas la jenajn verojn memkompreneblaj: ke ĉiuj homoj estas kreitaj egalaj; ke ili ricevis de sia Kreinto kelkajn neforigeblajn rajtojn; ke inter ĉi tiuj estas la vivo, la libereco kaj la celado al la feliĉo. Ke por ŝirmi tiujn rajtojn registaroj estas fonditaj ĉe la homoj, ricevante siajn justajn povojn el konsento de la regatoj; ke kiam ajn ia ŝtatoformo fariĝas detruema por tiuj celoj, tiam la popolo rajtas ĝin ŝanĝi aŭ nuligi, kaj fondi ŝtaton novan, bazante ĝin laŭ

Digitized by Google Original from PRINCETON UNIVERSITY

tiaj principoj kaj organizante ĝiajn povojn tiaforme, kiel ŝajnos al ili la plej praktike por atingi sian sendanĝerecon kaj feliĉon. La saĝo ja admonus, ke regadoj longe starintaj ne estu ŝanĝataj pro malgravaj, efemeraj kaŭzoj; sekve la monda sperto montris, ke oni prefere inklinas toleradi, dum malbonoj estas tolereblaj, ol liberigi sin, nuligante la formojn, al kiuj oni kutimas. Sed kiam longa serio da trouzoj kaj uzurpoj, kun ĉiam unu konstanta celo, esprimas deziron submeti popolon al absoluta despotismo, ĝi havas rajton, ĝi havas devon, forjeti tian regadon kaj provizi novajn ŝirmojn por sia estonta sekureco. Tia estadis la pacienca tolerado de niaj kolonioj, kaj tia jam la neceso, kiu devigas ilin ŝanĝi siajn antaŭajn ŝtatsistemojn. La historio de la nuna reĝo de Granda Britujo estas historio de multfojaj malutilagoj kaj uzurpoj, ĉiuj celantaj rekte starigon de absoluta tiranismo super niaj ŝtatoj. Por tion pruvi, oni liveru faktojn al honesta mondo.

Li rifuzis konsenton al leĝoj la plej sanaj kaj necesaj por la publika bono.

Li malpermesis, ke liaj vicreĝoj aprobu leĝojn aktualajn kaj urĝajn, krom se oni prokrastos ilian plenumadon ĝis akiro de lia konsento; kaj eĉ prokrastitajn, li tute neniom atentis ilin.

Li rifuzis aprobi aliajn leĝojn pro la bezono de grandaj distriktoj, krom se iliaj anoj rezignos la rajton de reprezentiĝo en la kolonia parlamento —rajton netakseblan por ili kaj timindan nur de tiranoj.

Li kunvokis leĝfarantarojn al lokoj nekutimaj, maloportunaj kaj malproksimaj de iliaj publikaj arhivoj, sole nur por lacepeli ilin ĝis konsento kun liaj aranĝoj.

Li eksigis multfoje reprezentantajn ĉambrojn tial, ke ili kontraŭstaris kun vira firmeco liajn entrudiĝojn en la rajtojn de la popolo.

Li rifuzis tra longa daŭro post tiaj eksigoj la elektigon de aliaj,—pro kio la leĝfaraj povoj, ne nuligeblaj, refalis sur la ĝeneralan publikon por plenumado; dum la ŝtato restis, intertempe, elmetita al ĉiuj danĝeroj de invadoj el ekstere kaj malordoj interne.

Li penis malhelpi la enloĝigadon de niaj ŝtatoj; en tiu celo ĝenante la leĝojn por civitanigo de fremduloj; rifuzante aprobi aliajn por akceli enmigron ĉi tien, kaj malfaciligante la kondiĉojn de novaj terasignoj.

Li ĝenis la juĝplenumadon, rifuzante aprobi leĝojn por starigi juĝajn povojn.

Li faris, ke la juĝistoj dependas sole de lia volo, por okupado de siaj oficoj kaj la kvanto kaj pagado de siaj salajroj.

Li kreis multegon da oficoj novaj, kaj sendis tien svarmojn da oficistoj por turmenti nian popolon kaj formanĝi ĝian havon.

Li tenis inter ni, en pacaj tempoj, konstantajn armeojn, sen konsento de niaj parlamentoj.

Li klopodis fari la militistan povon memstara, eĉ supera, antaŭ la povo civila.

Li kunagis kun aliaj por submeti nin al regado fremda je niaj konstitucioj kaj nekonfesata per niaj leĝoj; donante sian aprobon al iliaj agoj de pseŭdo-leĝfarado:

Por loĝigi ĉe ni grandajn armitarojn;

Por ŝirmi ilin, per ŝajnproceso, de puno pro mortigkrimoj kontraŭ la loĝantoj de niaj ŝtatoj;

Por ĉesigi nian komercon kun ĉiuj partoj de l' mondo;

Por trudi impostojn sur nin sen nia konsento;

Por senigi nin multokaze je la utiloj de popola juĝantaro;

Por transporti nin pretermare, por juĝado pri tiel nomitaj ofendoj;

Por eksigi la liberan sistemon de l' anglaj leĝoj en najbara provinco, fondante tie regadon arbitran kaj plivastigante ĝiajn limojn, por fari ĝin samtempe ekzemplo kaj taŭga ilo por enkonduki tian saman absolutismon en niajn koloniojn;

Por depreni niajn ĉartojn, nuligi niajn plej valorajn leĝojn, kaj ŝanĝi radikale la formojn de niaj regadoj;

Por interrompi niajn proprajn parlamentojn kaj proklami sin rajtigitaj leĝfaradi por ni ĉiel ajn.

Li abdikis tie ĉi la reĝecon, proklamante nin ekster sia ŝirmado kaj militante kontraŭ ni.

Li prirabis niajn marojn, dezertigis niajn bordojn, bruligis niajn urbojn kaj detruis la vivojn de nia popolo.

Li ĝuste nun transportas armeojn da fremdlandaj dungsoldatoj, por fini la farojn de morto, ruinigo kaj tiraneco, jam komencitajn per cirkonstan-

Digitized by Google Original from PRINCETON UNIVERSITY

coj de krueleco kaj perfido apenaŭ egalitaj en la plej barbaraj epokoj, kaj tute neindaj je la estro de nacio civilizita.

Li devigis niajn samcivitanojn, kaptitajn sur la libera maro, porti batalilojn kontraŭ sia patrujo, fariĝi la ekzekutantoj de siaj amikoj kaj fratoj, aŭ fali mem per iliaj manoj.

Li instigis internan ribeladon ĉe ni, kaj klopodis venigi kontraŭ la loĝantojn de niaj landlimoj la senkompatajn indianajn sovaĝulojn, kies konata militregulo estas sendistinga detruado de ĉiuj aĝoj, seksoj kaj statoj.

Sur ĉiu paŝo de ĉi tiuj premoj ni petskribis pro kompenso en la plej humilaj vortoj; niaj multfojaj petoj estas responditaj nur per multfoja maltilado. Regnestro, kies karakteron signas ĉiu ago propra je tirano, ne taŭga estas por regi popolon liberan.

Kaj ni ankaŭ ne malatentis niajn britajn fratojn. Ni avertis ilin de tempo al tempo pri penoj de ilia parlamento arogi super ni senrajtan aŭtoritaton. Ni memorigis al ili la cirkonstancojn de nia elmigrado kaj eklogado ĉi tien. Ni apelaciis al ilia natura justeco kaj grandanimeco, kaj ni jejuris ilin per la ligiloj de nia komuna raso, ke ili malkonfesu tiujn uzurpojn, kiuj nepre rompos niajn kuniĝojn kaj komunikiĝadon. Sed ankaŭ ili estadis surdaj por la voĉo de l' justeco kaj de l' samsangeco. Ni devas tial akcepti la neceson de reciproka apartiĝo, kaj rilati al ili, kiel al la cetera homaro—nome malamikoj en milito—en paco amikoj.

Ni tial, reprezentantoj de Usono, en ĝenerala Kongreso kunvenintaj, alvokante la Plejaltan Juĝiston de la mondo pri la virteco de niaj intencoj, jen, en la nomo kaj per la aŭtoritato de la bona popolo de niaj kolonioj, publikigas kaj deklaras, ke niaj unuigitaj kolonioj estas, kaj rajte devas esti, liberaj kaj sendependaj ŝtatoj; ke ili staras kvitigitaj je ĉia ŝuldo al la brita krono, kaj ke ĉia politika ligiteco inter ili kaj la ŝtato de Granda Britujo estas, kaj devas esti, tute rompita, kaj ke, kiel liberaj kaj sendependaj ŝtatoj, ili havas plenan povon fari militon, fari pacon, negoci aliancojn, fondi komercon, kaj ĉiel alie agi laŭ la rajtoj de memstaraj ŝtatoj. Kaj por subtenadi tiun Deklaron, kun firma fido al la ŝirmado de l' Dia Providenco, ni reciproke ĵurpromesas al ni nian vivon, nian havon kaj nian sanktan honoron.

Subskribita de

John Hancock, Prezidanto,

kaj 55 delegitoj el 13 kolonioj (ŝtatoj).

PREĜO DE ĈEVALO

de

C. H. Matchett

Al vi, mia Mastro, mi faras mian preĝon.

Nutru min, donu al mi akvon, zorgu pri mi kaj en la fino de l' ĉiutaga laboro donu al mi rifuĝon, puran sekan liton kaj stalon sufiĉe vastan, ke mi povu kuŝi komforte. Ĉiam estu al mi bona. Parolu al mi, ĉar via voĉo ofte signifas por mi same kiel kondukilo. Iafoje dorlotu min, por ke mi povu ĝoje servi vin kaj lerni vin ami. Ne ekskuu la kondukilojn, kaj ne vipu min, kiam mi supreniras. Neniam batu nek piedfrapu min, se mi ne komprenas tion, kion vi volas; sed montru al mi, kiel mi povas kompreni vin. Observadu min kaj se mi ne bone servas vin, serĉu trovi, ĉu io malboniĝis ĉe la jungaĵo aŭ miaj piedoj. Ne forprenu de mi la rajton uzi libere mian kapon. Se vi insistas, ke mi portu okulŝirmilojn, por ne posten rigardi (kio ja ŝajnas al mi nenecesa severaĵo), almenaŭ, mi petegas vin, zorgu, ke la iloj ne premados miajn okulojn. Ne troŝarĝu min, nek ligu min kie akvo gutos sur min. Bone zorgu pri hufferoj. Kiam mi ne manĝas, esploru miajn dentojn; eble ili ulceliĝis, kaj vi bone scias, kiel tio doloras. Ne ligu mian kapon en pozicio nenatura, nek forprenu de mi la plej bonan defendon kontraŭ la muŝoj kaj kuloj, fortranĉante la voston. Mi ne povas informi vin, kiam mi soifas, do donu al mi ofte puran malvarman akvon. Mi ankaŭ ne povas sciigi vin vorte, kiam mi malsanas, tial observu min, ke per aliaj signoj vi eksciu mian farton. Ŝirmu min de la varmega suno, kaj kovru min kiam mi staras en vetero frosta. Neniam metu en mian buŝon glaciecan enbuŝaĵon, sed antaŭe varmigu ĝin, tenante ĝin iom da tempo en viaj manoj. Mi penas porti vin kaj viajn ŝarĝojn senmurmure kaj pacience atendas vin longajn horojn en ĉia vetero. Mi vivas nur por servi al vi. Do en la fino, ho mia Mastro, kiam

Digitized by Google Original from PRINCETON UNIVERSITY

mi per maljunaĝo ne plu utilas vin, ne forlasu min. Ne malnutru min, nek vendu min al kruela posedonto, por turmenti kaj malnutri min ĝis la morto; sed prefere, ho Mastro, mortigu min tuj en sendolora maniero. Kaj via Dio vin benos nun kaj poste. Ne konsideru min profanemulo, se mi ĉion ĉi petas en la nomo de Tiu, kiu estis naskita en stalo. Amen.

FOR THE BEGINNER

Our readers are invited to send us any difficulties encountered in their study of the international language, inquiries being answered promptly and completely in this department of the magazine.

WORDS WITH FALSE ANALOGIES

(Continued)

Nikolao Petroviĉ ordonis alporti kelke da boteloj de **portero.**—P. kaj F. p. 112.	Nicholas Petrovich ordered up several bottles of porter.
Mi **praktikas** la medicinon.	I am practicing medicine.
(This word is commonly misapplied by English speakers for the sense of **sin ekzerci je.)**	
Mi **pretendas** esceptiĝon.	I claim exemption.
La **prezento** de la donaco faris al mi grandan plezuron.	The presentation of the gift gave me great pleasure.
Ĉe ni la **principa** formo de ĉiu konstruaĵo estas la detranĉita piramido.—Far. III, 110.	With us the basic form of every structure is the truncated pyramid.
Via eraro estas principa.	Your error is one of principle.
Oni devus fari al Herhor kaj Mefres **proceson** pri ŝtata perfido.—Far. III, 63.	Herhor and Mephres ought to be indicted for high treason.
Homoj, kiuj ofte ĝis nun estis tute **prudentaj**, ricevas atakon de frenezo.—F. K. 65.	People who hitherto were often quite sane suffer an attack of madness.
Nin ĉiam **ravas,** kion ni ne havas.—P. E. 616.	Distance lends enchantment to the view.
Vi havis pli grandan laboron, ol la solan skribadon de **recepto.**—F. K. 111.	You had a bigger job than just writing a prescription.
Sara alportis la grandan arĝentan lavopelvon, riĉe ornamitan per **reliefaj** oraj figuroj.— R. de B. 247.	Sarah brought the great silver wash-basin, richly adorned with raised gilt figures.
La bankiero likvidis la aferojn kaj vivas nun de la **rento.**—Vort.	The banker has closed out his business, and is now living on his income.
La lupago el la domo estas ŝia sola rento.	The rent from her house is her sole income.
Resti kun leono ne estas ripozi.	To stay with a lion is not to rest.
Tia **rezono** estas nemotivita.	Such a point of reasoning is not based on reason.
La maŝinisto rimarkis du grandajn lumojn antaŭ la lokomotivo.—U. L. 8.	The engineer noticed two large lights in front of the engine.
Unu el ili lasis lin kun tri rompitaj **ripoj.**—B. de l'V. 34.	One of them left him with three broken ribs.
Mia sola rimedo estis la ĉef-**risorto** de mia poŝhorloĝo.	My only resort was the mainspring of my watch.
Mi **riverencis** kun respektego.	I bowed with reverence.

Digitized by Google Original from PRINCETON UNIVERSITY

Nia ŝipo restis tutajn horojn en Yarmouth-**rodo.**
Kurinte mi trans**saltis** la fosajon.

Post unu salto mi estis transe.
Nigran kornikon **sapo** ne blankigos. —P. E. 303.
Ĉu vi legis **la Sentencojn** de Salomono?
Sinjorino Anneto . . . ekvidis antaŭ si eksterordinare **simpatian** viron. —F. K. 125.
Al kia **sorto** vi min kondamnis?

Kuru en la ĉambron kaj elportu el tie la **spadon.**—Rev. 17.
Abelujon ne incitu, amason ne **spitu.** —P. E. 1191.
Ŝia patro estis en la **stabo** de MacMahon.—U. L. 126.
La marko estis Usona, la poŝta **stampo** el Nov-Jorko.
La verdan **standardon** tre alte ni tenos.—F. K. 459.
Troa **streĉado** de la okuloj . . . povas kaŭzi kronikan kataron.—F. K. 232.
La fervojoj **strikis.**—En Mal. 15.
Se la vulkanoj **ŝtopiĝos** . . . la tero krevos.—F. K. 184.
Sutu iom da tera polvo sur la okulon.—F. K. 26.
Via **tarifo** estas tro alta.
Ne konduku nin en **tenton.**
Ni ŝarĝis rekte el la veturilo en la **vagonon** en la fretejo.
Tiu **vesto** ne estas **veŝto; ĝi** estas surtuto.
Ilia estro estis instruisto, kun la gestoj de **vulgara** laboristo.—P. A. 153.
Nomu nenion vulgara nek malpura.
Vulgareco ne estas maldelikateco.

Our ship lay for hours in Yarmouth Roads.
With a running jump I cleared the ditch.
With one jump I was across.
Can a leopard change his spots?

Have you read the Proverbs of Solomon?
Madame Annette perceived in front of her an extraordinarily attractive man.
What sort of a fate have you condemned me to?
Run into the room and fetch out the dress sword.
Don't stir up a beehive, nor defy a mob.
Her father was on MacMahon's staff.
The stamp was United States, the postmark New York.
Our standard green full high we'll hold.
Too great an eye strain may cause chronic catarrh.

The railroads struck.
If the volcanoes get stopped up, the earth will burst.
Sprinkle some earth on the eye.

Your charges are too high.
Lead us not into temptation.
We loaded direct from the wagon to the car in the freightyard.
That garment is not a vest; it is a coat.
Their leader was a teacher, with the movements of a common working man.
Call nothing common nor unclean.
Commonness is not vulgarity.

SOME COMMON MISTAKES

Grammar

(1) Beginners are apt to express the indirect object as in English with the objective case. Take the sentence, "Give him the book" — here "book" is the direct object of the verb "give," therefore rightly expressed by the objective **libroN;** but "him" is really an idiomatic abbreviation of "to him" (as shown when the words of the sentence are differently arranged —"Give the book to him"), therefore objective case in form rather than sense. It is true that in English prepositions govern the objective case as well as do verbs, but this too is a matter of idiom rather than logic. In Esperanto all prepositions govern the nominative, and the case of the indirect object (**la dativo** — P. G. rule 2) is always expressed by **al** and the nominative. So the sentence would be rendered, "Donu **al li** la libron."

(2) Be careful of the preposition after **plej:** often beginners use **de,** which is wrong. In Ekz. sec. 10 we have **"El** ĉiuj miaj infanoj Ernesto estas la plej juna." The correct preposition ofter **plej** is **el.**

(3) Occasionally in rendering numbers like "one hundred and ten," "one thousand and twenty-five," and the like the **komencanto** is apt to write **UNU cent dek, UNU mil dudek kvin.** The **unu** here is as superfluous as if one rendered "fifteen" **UNU dek kvin:** for **cent** and **mil** imply unity in their column, unless qualified by **du** or more.

(4) Do **not** use **Ci,** but **Vi,** in addressing the Deity. The use of **ci** in Esperanto is practically negligible.

(5) Perhaps the commonest earmark of the inexperienced Esperantist is the frequent use of the compound tenses, active voice. They are seldom used by good Esperantists for two reasons: they are clumsy, and they are almost never necessary. It is true that their use is grammatically unobjectionable, and it is simply a question of good style. Section 24 of the Ekzercaro is especially worth noting in this connection. Note how simple tense alternatives are furnished in every instance, showing that Dr. Zamenhof recommended simple tenses wherever just as clear as the compound.

Vocabulary

In this and past numbers we have quite extensively treated Esperanto words apt to be misapplied on account of English words that look or sound similar. Below are a few other words misused more or less for other reasons, together with an occasional hint about affixes.

(1) **Akrido** is a locust, not a grasshopper. Strange to say, **lokusto** is a grasshopper.

(2) **Artifika** is apt to be misused in the sense of "artificial." See Kabe's Vortaro on this adjective. For "artificial" the best writers use **arta** (as in F. K.) or **artefarita.**

(3) **Biskvito** means a biscuit in the British sense (**Usone** a cracker), not biscuit as in this country. The latter, being a purely American eatable, has no International name.

(4) **Ĉu** is the verbal equivalent of the question mark .. "?" Never use it as a synonym **for aŭ,** where no question is implied. The writer has seen such sentences as "Donu al mi ĉu la libron ĉu la krajonon," where ĉu is incorrect, and **aŭ....aŭ** should be used.

(5) For the sake of clearness never use **de** in the sense of "by" save immediately following a verb in the passive voice.

(6) Distinguish **dungi** and **lui,** the former meaning to hire (a person), the latter to rent (a thing — usually a house or room).

(7) **Fremda** does not necessarily imply " of another nationality;" it means simply "strange" (in the sense of unknown). So **fremdulo** is not necessarily a foreigner, but merely a stranger. (A foreigner is **alilandulo** or **eksterlandulo.)**

(8) Of course we know that **haro** means a single hair. In **Universala Vortaro** the collective noun **hararo** is often given. This last is quite frequently used by the inexperienced in the sense of "hair" (a head of hair). Now **hararo** was intended by Zamenhof to cover the special sense of "a wig," as shown by the translations following the word. As a matter of fact there is not a single instance in all the writings either of Z. or Kabe of the use of **hararo** in any sense. **Peruko** has long been the approved word for "wig," and as for natural hair in the collective sense the classic writers use **haroj.**

(9) The most abused of all affixes is **-ig,** it is used so often superfluously. It is properly used to render an **intransitive** verb transitive (and **very** occasionally to make a transitive verb "doubly transitive.") Such words as **levigi, turnigi, vekigi** for "to raise, to turn, to wake up (someone or something)" are incorrect, as simple levi, turni, veki, etc. are already transitive. Always be sure a verb is intransitive before you think of tagging on an **-ig,** Similarly, as **-iĝ** is used to make transitive verbs intransitive, be careful not to use it superfluously (tho there is less danger here than in the case **-ig**).

(10) Do not intermix **kio** and **kiu, tio** and **tiu,** and the like.. The **-o** series are **never** adjectives. Beware of such expressions as "**tio ĉi** libro estas bona."

Digitized by Google Original from PRINCETON UNIVERSITY

(11) When to use **koni** and when **scii** is apt to be puzzling to the English speaker. **Koni** and **scii** convey practically the same general idea, that of "knowledge," only **scii** is the stronger word, meaning "exact or perfect knowledge" — it is, so to speak, the top rung of a ladder, whose lower rungs are all "koni's." In practice, use **koni** with persons always, and with things also unless the knowledge is exact. Before a **ke** and clause **scii** is always used because here the knowledge is always definite.

(12) Distinguish **mastro** and **majstro,** the former implying mastery of something **concrete,** as of a servant, horse, or house, the latter mastery of **ideas,** as of a language, trade, or profession.

(13) Never use **miri** in rendering such an idea as "I wonder if that is true." Such a use would be a literal translation of a purely English idiom. Not "mi miras" but "mi scivolas, ĉu tio estas vera."

(14) **Nepre** means "without fail," as **nepre venu,** "be sure to come." Beware of using it in the sense of "absolutely," as for "that is absolutely true" — here the correct adverb would be **tute** or **absolute.**

(15) Distinguish carefully **elpensi** and **eltrovi,** the former meaning "to invent," the latter "to discover."

(16) Remember that **ami,** like the Fr. **aimer** and Germ. **lieben** covers both "love" and "like." Do not use **ŝati** for the former sense. **Ŝati** is a much stronger word, meaning to "cherish" or "appreciate." Note Kabe's Vortaro and the classic writers.

(17) The best dictum we have seen with regard to the indefinite suffix **-um** is Alfred Wackrill's, L. K., namely not to build any words with it on one's own initiative, but merely to use those already created by Zamenhof in **Universala Vortaro** and his writings.

S-ro Deligny, D. D. de U. E. A, rue de Belfort, St. Omer, France, estos feliĉa akcepti Esperantistojn amerikajn kiuj trapasos aŭ enloĝos lian urbon.

Skribu, se eble, por fiksi rendevuon.

ANSWERS

TO CORRESPONDENTS

Q. Explain the meaning of the word **Usono.**

A. **Usono** is historically a unique word in Esperanto. Some twenty years ago a New York newspaper, The Times if we mistake not, published a proposal that instead of the cumbersome phrase "United States of North America," which alone accurately designates our country, we should in default of a better term make up a word from the initial letters of the phrase, i.e. U-S-O-N-A, and use that as a brief, euphonious, and distinctive name. As would naturally be expected, the public paid no attention to so radical a suggestion from an obscure individual. But it chanced that this suggestion (how we know not) came to the attention of Prof. Th. Cart, editor of that pioneer Esperanto journal **Lingvo Internacia.** As previously our land had been known thruout Esperantujo as **Unuigitaj Ŝtatoj de Nord-Ameriko,** it occurred at once to Prof. Cart that here was a chance to incorporate in the growing language an excellent idea. So the last letter of Usona was merely changed to -o to conform with grammar, and thus came into being and soon spread into universal use the Esperanto word **Usono,** a more convenient and accurate term for our country than is found in any national language.

Digitized by Google Original from PRINCETON UNIVERSITY

MAGAZINE SUBSCRIPTIONS

REMEMBER that we take subscriptions for any magazine published in the United States or Canada.

On many of these we can give you a considerable discount from the publisher's price — and under special club arrangements make some very attractive combinations.

Send for catalog.

THE AMERICAN ESPERANTIST CO., Inc.

WEST NEWTON - - MASSACHUSETTS

Digitized by Google

Original from
PRINCETON UNIVERSITY